

חקת (220)

מי כעמך ישראל

זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליהם פרה אדמה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה על (י.ט. ב)

מובא בחז"ל (קידושין לא:): שאלו את ר"א: עד היכן כיבוד אב ואם? אמר להם: צאו וראו מה עשה עובד כוכבים אחד לאביו באשקלון, ודמא בן נתינה שמו. בקשו ממנו חכמים אבנים לאפוד בששים ריבוא שכר וכו' והיה מפתח מונח תחת מראשותיו של אביו, ולא ציערו. לשנה האחרת נתן הקב"ה שכרו, שנולדה לו פרה אדומה בעדרו. נכנסו חכמי ישראל אצלו, אמר להם: יודע אני בכם, שאם אני מבקש מכם כל ממון שבעולם אתם נותנין לי, אלא אין אני מבקש מכם אלא אותו ממון שהפסדתי בשביל כבוד אבא. מדוע נתן לו הקב"ה לאותו גוי בשכרו פרה אדומה?

ביאר האדמו"ר מקוצק, לפי שיצא קטרוג על עם ישראל, ראו כיצד מקיים הגוי מצות כבוד אב ואם ומוכן להפסיד ממון רב בשבילה, לכן זימנו לרשותו מהשמים פרה אדומה, להראות שהגוי מוכן להפסיד כסף עבור מצוה שטעמו מובן, אבל עם ישראל מוכנים להוציא אותו סכום גם עבור מצוה שאין טעמה מובן, כמצות פרה אדומה.

ספר "להתענג בתענוגים"

זאת חקת התורה (י.ט. ב)

מה פשר "חקת הפרה" המטהרת טמאים ומטמא טהורים? מבאר החיד"א ב"נחל קדומים": יש לומר כי הפרה מטמאת את הטהורים, היינו את העוסקים בפרה, שהוא רמז לחומריות, וכל מי שנמשך אחרי החומריות סופו שהוא נטמא. לעומת זאת, "אפר הפרה" מטהר את הטמאים, לאמור, כי מי שמבטל את החומר ומשתמש בו אך ורק לצורך קיום הרוח, הוא נשאר זך ונקי. כי החומר מטמא כח השכלי, לפי רוע מזגו, ומטהר כח השכלי, לפי תכונתו וטוב מזגו.

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

אין שיעור לעבודת האמונה

יען לא האמנתם בי להקדישני (כ. יב)

עד כמה שאין לנו כל השגה בדקות התביעה שנתבעו משה ואהרן, אולם בפסוק נאמר שהתביעה היתה: "לא האמנתם", הרי שהגדרת התביעה היתה חסרון אמונה. היה הסבא מסלבודקה זצ"ל מתבונן, הלא משה הוא זה שהקב"ה מעיד בו: "בכל ביתי נאמן הוא" ובכל מאורעות יציאת מצרים וקריעת ים סוף התעלה בדרגת האמונה בכוז דרגה, עד שחז"ל אמרו עליו שהוא שקול

כנגד שישים ריבוא מישראל, והגיע להשגות הגדולות ביותר, עלה לשמים וזכה לקבל את התורה ולהורידה לארץ, למרות שלצורך כך נצרך למלחמה עם המלאכים שתבעו: "תנה הודך על השמים", הקים את המשכן שכל החכמים לא הצליחו להקימו, היה היחיד שהקב"ה קרא לו לאוהל מועד, ולא עוד אלא שהיה היחיד שהקב"ה דיבר איתו פנים אל פנים: "פה אל פה אדבר בו במראה ולא בחידות ותמונת ד' יביט", שיא פסגת האמונה והשגת האלוקים עד שכתוב: "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה". למרות זאת נתבע איזו שהיא תביעה על פגם מסויים שהתורה מכנה: "לא האמנתם..." עד שנענש בעונש מר כזה שלא להכנס לארץ ישראל. מכאן עורר הסבא זצ"ל יש ללמוד שאין סוף ושיעור להכרת השי"ת ואף האדם העליון ביותר שיגיע לשיא ההשגה העליונה, עדיין יכול וצריך לעלות יותר ויותר באמונה.

ספר "לחתך עליון"

ויכפו את אהרן שלשים יום פל בית ישראל (כ.ט)

מסתבר שבמשך כל אותה תקופה לא אירעה אצל בני ישראל אפילו רציחה בשוגג. שכן אילו היה אחד רוצח בשוגג, הרי היה עליו לגלות מביתו, ועכשיו עם מות הכהן הגדול היה חוזר לביתו וכל המשפחה היתה שמחה וצוהלת לקראתו, לפיכך אמרה תורה: "ויבכו אותו כל ישראל", כל משפחות ישראל התאבלו אחרי אהרן ולא היתה אף משפחה אחת אשר הפיקה תועלת ממיתתו של אהרן בשובו של אבי המשפחה ממקלטו, לפי שלא היה בנמצא אפילו רוצח בשוגג.

מענינה של תורה בשם "משך חכמה"

ונפשנו קצה בלחם הקלקל (כא. ה)

בני ישראל מתלוננים: "ותקצר נפש העם בדרך וידבר באלוקים ובמשה למה העליטנו ממצרים למות במדבר". ולפלא הדבר על מה מתלוננים בני ישראל? האם באמת היה חסר מזון ומים? לא רק שלא היה חסר להם דבר אלא קבלו המזון אף ללא טורח אם כן מה מקום לתלונות? אלא, צריך לדעת כי היסוד והבסיס ההכרחי, שלא מגיע לנו כלום. שהכל חסד, על הכל עלינו להודות. הצרה הגדולה, שהאדם הולך בהרגשה שמגיע לו, ושאינו מכירים במעלתו, ואין נותנים לו מספיק. כל כמה שנותנים הוא מקבל בתביעות, ולעולם אין יוצאים ידי חובה כלפיו. לא הקב"ה, לא הוריו, לא אשתו, ובודאי שלא הוריה. מי חייב לך, למה מגיע לך?

ספר "להתעורר באהבתך" בשם הגר"י גלינסקי זצ"ל

מדוע מקצרים בשמונה עשרה של שבת, ומאריכים בפסוקי דזמרה?

ויתפלל משה בצד העם (כא.ו.)

הגר"ש טנא זצ"ל שאל: ידוע שהסיבה שמקצרים בתפילת שמונה עשרה של שבת, ואומרים בה רק 7 ברכות, היא כדי שלא להטריח על הציבור, ואם כן, שאל הרב טנא, מדוע בפסוקי דזמרה של שבת מאריכים מאוד, ומוסיפים שם קטעים הגורמים להתארכותם של הפסוקי דזמרה? הלא דבר הוא! ותירץ: הרי מדובר בפסוקים של זמרה, בהם אנחנו מזמרים להשי"ת, וכי יש אדם אחד בעולם שהזמרה והשירה נחשבים אצלו לטרח? רב זילברשטיין שליט"א בספרו "ברכי נפשי"

על פן יאמרו המשלים באו חשבון תבנה ותכונן עיר סיחון (כא. כז.)

על כן, על אותה מלחמה שנלחם סיחון במואב. באו חשבון, שלא היה סיחון יכול לכבשה, והלך ושכר את בלעם לקללו.. תבנה ותכונן, חשבון בשם סיחון להיות עירו (רש"י)

על אף שהעיר חשבון היתה מלכתחילה של מואב, והקב"ה ציוה את ישראל שלא להילחם בהם, כמו שכתוב: "אל תצר את מואב ואל תתגר במלחמה", הגיעה העיר לידי ישראל, שכן סיחון כבש את חשבון מידי מואב, ומשום כך לא נחשבה העיר כעירו של מואב אלא של סיחון. בענין זה למדו חז"ל (ב"ב עח:): על כן יאמרו... המושלים ביצרים: בואו חשבון, בואו ונחשב חשבוננו של עולם. מדוע? מבאר רבי יהודה צדקה זצ"ל: שסיחון הצליח לכבוש את העיר חשבון בקלות יחסית, משום שחשבון היתה עיר ספר בצדי המדינה, והמואבים לא שמרו עליה כל כך, ולאחר שנכבשה, קצרה היתה הדרך לכבוש המדינה כולה. מעתה על כל אדם ואדם מוטלת החובה להתבונן בעיר חשבון ולהפנים כי כאשר הוא אינו מקפיד על הגדרים והסייגים שקבעו רבותינו, וטוען כי אין הם דברים המחויבים מעיקר הדין, אלא רק מדרבנן, והם בגדר חומרה בלבד. הוא מאפשר ליצר הרע לחדור על מדינות הגבול. אך הכיבוש שמתחיל שם אינו מסתיים רק שם. לבסוף הוא עלול להיגמר בכיבוש כל העיר כולה. כשמן ההיתרים שהתיר האדם לעצמו הוא עלול להגיע לידי חילול שבת ממש. ספר "ומתוק האור"

מוסר: סוד שלום בית

רבים הוגיעו את מוחם בניסיון לגלות את סודו של השלום, ולהבין מהן התכונות המרכזיות הנדרשות מן האדם המבקש לחיות חיי שלום, בעיקר בתוך ביתו, אין ספק, כי המרכזית היא היכולת לבלום את הפה בשעת מריבה, לדעת לשתוק, להבליג ולהתאפק מלהביע את התגובה העומדת כבר על קצה הלשון. רמז לכך ניתן למצוא בדברי ברכתו של בלעם: "מה טובו אוהליך יעקב, משכנותיך ישראל" (במדבר כד. ה). אשר עליהם

פרש רש"י: שראה פתחיהם שאינן מכוונים זה מול זה. הפה הוא פתחו של האדם 'פתחיהם' אינם מכוונים, משמע, שפיהם אינו נפתח זה לעומת זה, אלא יודעים הם להבליג ולמחול בשעת ויכוח והתנצחות, וזהו סוד הקסם של "מה טובו אוהליך יעקב".

ספר "אדרבה תן בלבנו"

הלכה: רחיצה ביום תענית

כתב השו"ע (סי' תקנ"ב): צומות הללו מותרים ברחיצה וסיכה ונעילת הסנדל ותשהמ"ט ומ"ב (סק"ו) כתב שבעל נפש יחמיר בכולם, אלא בליל טבילה יקיים עונתו וגם בנעילת הסנדל לא יחמיר. ובשעה"צ (סק"ט) כתב בשם השל"ה שבעל נפש יחמיר גם בליל התענית. ובשם הפמ"ג מביא להתיר רחיצה בצונן או פניו ידיו ורגליו אף בחמין, וכשחל"י טבת בער"ש מותר אף רחיצה בחמין לכבוד שבת. וה"ה טבילה במקוה בבוקר לפני התפילה מותר ביום התענית אף בחמין, וכן כשחל"ט במוצאי התענית מותרת החפיפה והרחיצה ברגלי מבעו"י ביום התענית.

פתגם: רוב המילים הן ברכות, ורוב הדמעות מדברות ספר "שמחלה"

חקירה: הרכנת הראש

כאילו שאמר בפיו, או רק הסכמה (צפנת פענח כללי התורה והמצוות ח"ג ד"ה הרכנת הראש)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: ברכה כפולה

אחד מן המתנגדים שבנו 'נתפס' לחסידות, בירך פעם את בנו: הריני מברך אותך, בני, שתהיה יהודי כשר כל ימי חיך. חיך הבן והוסיף: ומי יתן ואהיה כל ימי חיי בנו של יהודי כשר. ספר "חד וחלק" חלק ד' (דף קנ)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, , ששא בנימין בין קארין מרים ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליו, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, פייגא אולגה בת ברנה, , רבקה בת ליוה, רישירד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, יעקב בן אסתר, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, , ישראל יצחק בן ציפורה, רפואה שלימה ולידה קלה לרבקה בת שרה. זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אורייליה שמחה בת מרים. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח. יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים.

